

Občina Moravske Toplice

LIPNICA

Glasiilo občine Moravske Toplice, Leto XIX, Številka 118, 30. oktober 2013

120 let evangeličanske cerkvene občine Moravske Toplice

Iz vsebine:

Občinski praznik – str. 3

O dr. Francu Ivanocyju – str. 6

Sladka Istra – str. 10

Prevoznice za les – str. 11

Zdrava prehrana – str. 13

Kulturna dediščina – str. 15

Sreča – str. 17

Šport – str. 20

Nagradna križanka – str. 23

Urednikov kotiček

Mesec je naokoli in spoštovane bralke in bralci, pred vami je že nova številka Lipnice. Priznam, da je kar precej jesensko obarvana, tako po vsebini, kakor tudi po slikah. V njej pa je kar obilica zanimivega branja. Tako vam v prebiranje ponujamo razmišljanje profesorja Jožeta Vugrinca o pomenu spominskih Košičevih dnevov. Svoja razmišljanja ob 120 letnici Evangeličanske cerkvene občine Moravske Toplice je na papir prelil škof Geza Erniša. Dotaknili smo se tudi številnih aktualnih zadev. Med drugim nas bode v oči, še bolj pa v srce »naš« odnos do okolja in narave, o čemer teče kritična beseda v enem od prispevkov. Tudi zato smo še enkrat objavili naročilnico za odvoz kosovnih odpadkov. Občinski svet je na zadnji seji spregovoril tudi o problemu zapiranja poštnih poslovalnic, tudi v naši občini in na Vlado Republike Slovenije naslovil apel, da se reševanja zmanjševanja proračunske porabe lotevajo na povsem napačnem koncu. Tudi obširnejši zapis o pridobitvah sebeborskih gasilcev boste našli v tej številki Lipnice. Nismo pozabili na strokovne nasvete za kmetovalce in za zdravo življenje, nekaj malega boste lahko prebrali tudi o dogajanjih v šolah in vrtcih ter društvih, in o športu seveda.

Vabim vas, da se »sprehodite« po 118. številki Lipnice, v kateri boste našli marsikaj zanimivega. Ob koncu naj vam v svojem in v imenu uredništva Lipnice ter v imenu župana Alojza Glavača ter občinske uprave zaželim vse dobro ob Dnevu reformacije in Dnevu mrtvih.

Vaš urednik Boris Cipot

Kupujmo domače

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje spodbuja lokalno hrano, zato v sklopu projekta po vsej Sloveniji izvajajo dneve odprtih vrat, kjer lokalni pridelovalci, predelovalci in zadržuje odpirajo svoja vrata, da bi pokazali in dokazali, da je lokalna hrana izjemno kakovostna in si zasluži zaupanje potrošnikov. Svoja vrata s pridelki in domačimi izdelki velja odpreti tudi v naši občini. Za nas same in seveda za številne, ki jih pot zanese v naše kraje 040/322-449.

Konvencija za zmanjšanje emisij CO₂

Župan občine Moravske Toplice Alojz Glavač je v prisotnosti direktorja Lokalne energetske agencije za Pomurje (LEA) Bojana Vogrinčiča in predstavnika ARE Liguria Piera Paola Rossodivte iz Genove podpisal pristopno izjavo h Konvenciji županov v okviru evropskega projekta SEAP – Plus programa Inteligentne energije Evrope.

Moravska občina je peta pomurska in sedemnajsta slovenska, ki je pristopila k projektu. V Evropi je pristopilo k projektu 4885 občin. Podpisniki konvencije se zavezujejo, da bodo dosegli cilj zmanjšanja emisij ogljikovega dioksida za dvajset odstotkov do leta 2020. Na okrogli mizi po podpisu konvencije je bil predstavljen priročnik za pripravo akcijskega načrta za trajnostno energijo SEAP. Podpisan pa je bil tudi memorandum o sodelovanju med LEA za Pomurje in Regionalno energetske agencijo (ARE) Liguria iz Genove.

bc

OBVESTILO

1. oktobra se je v Martjancih 35 odprla
Zobna ambulanta Saša Pirher dr. dent. med.,
kjer vpisujejo nove paciente.

Delovni čas:

ponedeljek od 10.00 do 17.00,
torek in četrtek od 7.30 do 14.00,
sreda od 12.00 do 20.00 in
petek od 7.30 do 13.00.

Telefon za naročanje: 0820 556 13

GSM: 040 575 881

Vabljeni!

Občinski svetniki sprejeli kategorizacijo javnih občinskih cest

Odločno zoper zapiranje poštnih uradov

Prvi ponedeljek v oktobru so se na svoji 25. seji srečali člani občinskega sveta Moravskih Toplic. Po opravljenih uvodnih formalnostih, sprejetju dnevnega reda in zapisnika pretekle seje, so se lotili prve vsebinske točke dnevnega reda, kategorizacije javnih občinskih cest. Občine so namreč v skladu z aktualno zakonodajo dolžne voditi evidenco občinskih javnih cest in z njo seznanjati državno direkcijo za ceste. Osnova za to je kategorizacija, posledično je s tem olajšano gospodarjenje z njimi in zagotavljanje finančnih sredstev. Občina ima v tem trenutku preko 219 kilometrov javnih kategoriziranih cest. Svetniki so po precej živahni razpravi sprejeli predlagani predlog odloka, vključno s »spornim« delom poti, ki poteka po zasebnem zemljišču št. 2599/1 k.o. Selo, kar je doslej sprožalo kar precej hude med sosedske krvi v tej vasi, kar je bilo deležno tudi presoje ustavnosti in zakonitosti. Sledil je sprejem odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine, svetniki so tudi prižgali zeleno luč k povečanju deleža občinskega sofinanciranja delovnih mest na OŠ Bogojina, s sklepom dopolnili občinski načrt o pridobivanju, pa tudi o razpolaganju z nepremičnim premoženjem. Občinska uprava je svetnike tudi seznanila z izsledki notranje revizije poslovanja za leti 2011 in 2012, pri čemer revizorji niso zasledili nikakršnih omembe vrednih napak ali nepravilnosti.

Kar precej besed je bilo porabljenih o namerah Pošte Slovenije, da z zapiranjem poštnih uradov na podeželju zniža svoje stroške poslovanja. To so že občutili Fokovčani, menda se enak ukrep pripravlja tudi v Prosenjakovcih. Glede tega so svetniki naložili občinski upravi in županu Alojzu Glavaču, da Vlado Republike Slovenije opozori na škodljivost početja Pošte Slovenije, ki s tovrstnimi racionalizacijami le siromaši podeželje in ga še bolj postavlja na rob dogajanj. Pismo Občine objavljamo v nadaljevanju.

bc

Svetniki zahtevajo odločno reakcijo Občine pri nameri Pošte Slovenije, da zmanjša število uradov na podeželju.

Oster protest zoper zapiranje uradov

V dopisu Vladi je zapisano, da je Občina Moravske Toplice seznanjena z namero Pošte Slovenije o preoblikovanju pomurskih pošt v pogodbene pošte in o selitvi poštne uprave Murska Sobota v Maribor. Omenjeno problematiko je na svoji 25. redni seji obravnaval tudi Občinski svet Občine Moravske Toplice, ki je sprejel naslednja dva sklepa: »Občina Moravske Toplice je neuradno seznanjena z namero Pošte Slovenije o drugačnem načinu delovanja poštnega urada Prosenjakovci po novem letu. Hkrati Pošta Slovenije po njihovih informacijah zapira sedež območne enote Pošte v Murski Soboti.«

»Občinski svet Občine Moravske Toplice najostreje protestira proti takšni nameri in zahteva od uprave Pošte Slovenije, da ohrani obstoječe stanje tako v Prosenjakovcih, kot v Murski Soboti.«

Zato: »Vlado Republike Slovenije pozivamo, da kot trenutni upravljavec premoženja v državni lasti, kar je tudi Pošta Slovenije, ukrene vse potrebno, da ne bo prišlo do tovrstnih ravnanj.« Občinski svet Občine Moravske Toplice podpira prizadevanja pomurskih poslancev in ostalih, ki si prizadevajo ohraniti pomurske pošte. Občinski svet Občine Moravske Toplice poziva Pošto Slovenije, da ponovno prouči problematiko pošte Fokovci in vzpostavi stacionarno delovanje pošte, kot je delovala do njenega preoblikovanja, so še zapisano v dopisu, ki ga je podpisal župan Alojz Glavač.

120 Evangeličanske cerkvene občine Moravske Toplice

Drage bralke in bralci Lipnice!

Reformaciji, tudi slovenski, težko pripišemo kaj koli drugega kot neprecenljivo bogastvo, ki ga je položila na prestol novega načina verovanja, in nove evropske miselnosti. Zbirka svetih besedil, povezanih v knjige Stare in Nove zaveze, poslušanih, in razumljenih v materinskem jeziku, pa seveda ni bila le vir, omika in navdih za verujoče ljudi, temveč je tudi najpomembnejši temelj zahodnega krščanstva in cele zahodne civilizacije.

Da smo lahko del te civilizacije postali tudi Slovenci, pa je nedvomno velika zasluga slovenskih evangeličanskih duhovnikov, piscev slovenskih knjig, protestantov, ki so spoznali in prepoznali, da le s svojim lastnim jezikom, z Biblijo in ostalimi knjigami v materinskem jeziku v roki, postaneš in ostaneš narod s svojo identiteto, vizijo in prihodnostjo. Del te zahodne civilizacije pa je usodno zaznamovala tudi protestantska teologija, ki je učila in uči, da ni ničesar vmesnega med Bogom in človekom, in da je Bog postal človek, da človek lahko postaja in ostaja vse bolj človeški. To spoznanje nam je nujno prepoznati tudi, in še posebej zdaj, ko ves svet, in tako tudi nas pestijo kriza in razpad marsikaterih vrednot.

Tudi letošnji praznik reformacije naj nas torej še posebej nagovori, da bomo vse bolj in bolj razumeli, da mora v vse večji želji po novem in še neodkritem, obstajati tudi globoko spoštovanje do vsega tistega kar so nam naši slavni predniki položili v našo zibelko. In to je naša slovenska materinska beseda, t.j. naša slovenska knjiga, to je naš jezik v katerem lahko pišemo, molimo, govorimo. Za reformatorje pa je seveda bila še kako pomembna tudi maksima, ki z bibličnimi besedami pravi: »Ljubi Boga nadvse in svojega bližnjega, kakor samega sebe«.

In tega se veliki meri lahko še tudi danes naučimo od duhovnika, reformatorja in pisca Primoža Trubarja s Svetim pismom v roki, in mnogih drugih, ki so mu sledili. Tega se lahko naučimo tudi od Števana Küzmiča, in mnogih drugim, ki so nas naučili pisati, brati in moliti tudi po prekmurski. Reformacija pa seveda ne pomeni le zgodovinski spomin in spominjanja na slavne pretekle dni, temveč tudi zavezo, da

se tudi danes in sedaj, tako posamezniki, družba in narod nenehno reformiramo in se uresničujemo v vrednotah, kot so pridnost, poštenost, delavnost, odgovornost, pred Bogom in sočlovekom, za vse svoje početje. Če bi te protestantske odličnosti bilo v naših življenjih več kot je morda premoremo v danem trenutku, bi morda bilo več zadovoljstva pri mnogih, ne le pri nekaterih. Čeprav živimo v globalnem svetu in globalna situacija in razmere v marsičem pogujejo naš čas, pa je vendar in kljub vsem več kot upravičeno vprašanje, kako živi moj sosed, kako živi moj prijatelj, kako živi naš slovenski človek, in vsi ostali, ki z nami živijo. Za srečnejše življenje takšna vprašanja ne bodo smela biti spregledana in ne bodo smela ostati neodgovorjena.

V tem duhu vam spoštovane in spoštovani, vam in vašim v imenu Evangeličanske cerkve v Republiki Sloveniji, in osebno čestitam k prazniku reformacije, slovenskemu državnemu in verskemu prazniku. In ker se bomo v teh dneh ustavili tudi ob grobovih naših svojcev, vsem ki so zaspali svoj zadnji sen, namenimo spoštljivo misel in trajen spomin.

S spoštovanjem,
mag. Geza Erniša, škof

Pomembne pridobitve za sebeborske gasilce, pa tudi za sam kraj

Nova avtocisterna

V Sebeborcih so v zadnjem letu s pomočjo nepovratnih sredstev postorili veliko. Svojo novo podobo je dobil gasilski dom, večnamenska zgradba v središču vasi, v kateri domujejo gasilci in krajevna društva, prenovljeno je otroško igrišče, ki je dobilo tudi novo ograjo, prenovljeni sta avtobusno in kolesarsko postajališče. Prostovoljno gasilsko društvo Sebeborci pa se lahko pohvali z novo avtocisterno v vrednosti 140 tisoč evrov.

Zato je bilo prvo oktobrsko nedeljo v Sebeborcih nadvse svečano. Prigodne slovesnosti ob prevzemu novega vozila in odprtja novih pridobitev so se udeležili številni gasilci okoliških društev, ob domačem županu Alojzu Glavaču še župan sosednjih Puconcev Ludvik Novak, med gosti pa je bil tudi državnozborski poslanec in predsednik SLS Franc

Bogovič. Seveda so k prisrčnosti otvoritvene slovesnosti s svojim programom poskrbeli tudi najmlajši. Sicer pa so v krajevni skupnosti s pomočjo nepovratnih sredstev, ki so jih prejeli iz projekta za razvoj podeželja poplepšali podobo kraja in poskrbeli za večji razvoj celotne občine Moravske Toplice., kar je v svojem nagovoru posebej poudaril župan Alojz Glavač. Dodal je, da bo s pomurskim vodovodom tudi občanom Moravskih Toplic lažje, saj bodo imeli zdravo pitno vodo kar doma iz pipe. Za to si je med drugim zavzemal tudi sedanji prvak slovenske ljudske Stranke Franc Bogovič. Sam je na prireditvi izpostavil velik pomen gasilstva v posameznih krajih.

Kaj in kako je bilo storjeno v Sebeborcih

Projekt Ureditve večnamenskih objektov za razvoj vasi Sebeborci je zajemal izvedbo ureditvenih del v sklopu kompleksa Vaško gasilskega doma Sebeborci. Poleg izgradnje sanitarij in večnamenskih prostorov za medgeneracijsko druženje gasilcev in ostalih krajanov, se je zamenjala strešna kritina nad gasilskimi garažami in uničena ograja okrog asfaltnega igrišča, uredilo otroško igrišče, postavila nadstrešnica s počivališčem, ter uredilo avtobusno postajališče. S tem se omogoča nadaljnje izvajanje dosedanjih dejavnosti uporabnikov objektov, prav tako pa možnosti za razvoj novih kulturnih, turističnih, športnih in ostalih aktivnosti. Kompleks je zdaj primernejši za izvedbo dejavnosti društev in organizacijo prireditev, obenem pa za vsakodnevno druženje vseh starostnih generacij domačinov in obiskovalcev. Naložba predstavlja izboljšanje kakovosti življenja ter zagotavljanje boljših bivalnih pogojev v vasi Sebeborci. Vrednost ureditvenih del je znašala 165.000 EUR, Občina Moravske Toplice pričakuje iz naslova Ukrepa 322 – Obnova in razvoj vasi iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja okrog 110.000 EUR. Izvajalec del: Prekmurka inženiring z.b.o. iz Murske Sobotice. Projektant in izvajalec nadzora: DOMUS projekt d.o.o. oziroma g. Štefan Baler

Opis razlogov za naložbeno namero

Središče vasi predstavlja Vaško gasilski dom z okolico. Poleg samega večnamenskega objekta z gasilskimi garažami in dvorano se v okviru kompleksa nahaja še asfaltno igrišče za nogomet in košarko, avtobusno postajališče, vaška tehnična in parkirišče. Po zaslugi domačinov in njihovih lastnih vložkov ter prostovoljnega dela je bil kompleks VGD Sebeborci v preteklih letih dobro vzdrževan in znan predvsem po pestrem dogajanju in številnih prireditvah. Tako so v letu 2011 krajanje obnovili večnamensko dvorano v sklopu VGD Sebeborci, ki jo uporabljajo vsi krajanje za različna srečanja, sestanke, mladi imajo možnost igranja namiznega tenisa, itd.

Prireditve ob občinskem prazniku 2010 v VGD Sebeborci

Se pa uporabniki večnamenskih prostorov in površin (predvsem člani društev, mladi, rekreativci), ki jih je v zadnjih letih vse več, zaradi neurejenih in premajhnih sanitarij, uničenih zunanjih površin in dotrajane opreme soočajo s neustreznimi pogoji za normalno delovanje, pri čemer je ogroženo tudi njihovo zdravje in okolje.

Prav tako je zaznati pomanjkanje dodatnih vsebin. V Sebeborcih je v zadnjih letih zabeleženo povečano število rojstev, v vasi pa ni nobenega urejenega otroškega igrišča. Povsem uničeno je tudi avtobusno postajališče za šolske otroke, ki je pokrito z nevarno azbestno kritino.

Uničeno postajališče in ograja okoli asfaltnega igrišča.

Sebeborci so daleč naokoli znani tudi po odlično organiziranem Prostovoljnem gasilskem društvu, ki poleg odličnih rezultatov na gasilskih tekmovanjih in dolgoletne tradicije (115 let) dosegata tudi zavidljivo raven opremljenosti. Gasilci se soočajo s pomanjkanjem večnamenskih prostorov za medgeneracijsko druženje, organizacijo izobraževanj, usposabljanj, srečanj in drugih aktivnosti ter predstavitev dejavnosti. Na gasilskih garažah, kjer je shranjena vsa oprema, je dotrajana in s točo poškodovana strešna kritina, ki več ne nudi primerne zaščite ne gasilcem in ne strelcem (v mansardi garaž je urejeno strelišče SD Sebeborci).

Uničena streha gasilskih garaž ter dotrajane in premajhne sanitarije VGD Sebeborci.

Zaradi naraščajočega števila različnih vrst uporabnikov VGD Sebeborci, velikega interesa tu delujočih društev ter uporabe površin s strani domačinov, je prišlo do potrebe po obnovi obstoječih površin in izgradnji novih prostorov. Da bi vsem dosedanjim uporabnikom omogočili tudi v prihodnje nemoteno in predvsem varno udejstvovanje ter omogočili razvoj novih vsebin, je nujno potrebno čim hitreje pristopiti k ureditvi površin ter izgradnji sanitarij in večnamenskih prostorov gasilskega muzeja.

S tem se bodo ustvarili pogoji za izvajanje dejavnosti društev, omogočena bo medgeneracijsko druženje krajanov in organizacija različnih dogodkov, izobraževanj tako v poletnem kot zimskem času. Zgrajeni in obnovljeni prostori in površine bodo povečali interes za medgeneracijsko druženje in bodo na voljo vsem vaščanom (otroci, mladi, starejši, ženske, itd) za preživljanje prostega časa. Objekti bodo prosto dostopni, v njih se bo odvijala izključno neprofitna dejavnost, kar še povečuje javni interes za ureditev novih prostorov in površin.

Z izvedbo naložbe bi se namembnost VGD Sebeborci še obogatila, možnosti za izvedbo novih dejavnosti pa bi nudile priložnosti za vse generacije prebivalstva. Lokacija bi postala privlačnejša tudi za vse večje število obiskovalcev. S tako bogato ponudbo, bo kraj pritegnil ne samo vaščane temveč tudi prebivalce sosednjih krajev in obiskovalce ter obogatil tako dejavnost kot družabno življenje na podeželju in s tem pomembno prispeval h kvaliteti življenja ljudi v ožji in širši okolici.

Ob srebrnem jubileju Košičevih dni kulture

Košičevi dnevi so vsakoletne kulturne prireditve, ki so ime dobile po Jožefu Košiču (r. 9. oktobra 1788 v Bogojini, u. 26. decembra 1867 na Gornjem Seniku), duhovniku, tudi dolgoletnemu dekanu za monoštrsko dekanijo in prvem prekmurskem posvetnem piscu.

Košičevi dnevi so že tradicionalni, saj so prav letos doživeli svoj srebrni jubilej – 25 let prireditev v čast in spomin prav njemu – Jožefu Košiču - ter v zahvalo pomembnim domačim osebnostim, posameznim našim krajem, dogodkom iz lokalne zgodovine, umetnostno-zgodovinskim spomenikom itd., ali pa pomenijo celo odzive na pojave v slovenski družbi, največkrat na tiste slabe za družbo ali za posameznika v njej. Največ novosti, ki ostanejo tudi zapisane za dalj časa, prinašajo vsakoletne edicije z znanstvenimi, strokovnimi, poljudnimi, spominskimi, prigradnimi prispevki ali s kar preprostim (s)poročili. V teh četrstoletnih jih je bilo večjih ali manjših pisnih zapisov v edicijah (na 1. Košiču 1989 – žal - publikacije nismo izdali) objavljenih okrog petsto. V nje pa so pisali mnogi. Kdo vse, nam sporoča Kuzmičeva bibliografija v letošnjem zborniku. Precej prispevkov v edicijah pa je tudi ponatisnjenih, predvsem od že pokojnih avtorjev.

Prireditve. Vseh ustvarjalnih in poustvarjalnih prireditev, strokovnih in znanstvenih srečanj in drugih dogodkov v tem prispevku ni mogoče analizirati, bilo jih je veliko, zato jih bomo - nekatere - le na kratko omenili. Razdeljene so na tiste, ki se že več let ponavljajo, in na tiste, ki so le obča-

sne. Tradicionalne prireditve, ki jih bomo v Lipnici omenili le nekaj, saj so vse našteje v zborniku Košičevi dnevi XXV, so: pohodi Po poteh kulturne dediščine. V župniji Bogojina brez dvoma premoremo veliko spomenikov kulturne dediščine. Če bi jih hoteli vse poimenovati, bi morali v zdajšnje ime vriniti še besedno zvezo »in naravne«, torej pohodi Po poteh kulturne in naravne dediščine, saj je bogojinska župnija bogata tudi z naravno dediščino (Bukovniško jezero, Vidov studenec, ivanska gramoznica in drugo). Pohodi se običajno začnejo in končajo v Bogojini. Na pohodni poti se pohodniki poleg Plečnikove cerkve seznanijo tudi z drugimi zelo zanimivimi spomeniki: s kapelama na Ivancih in v Filovcih, ki sta v umetniškem smislu najbolj poznani po njihovih slikarjih (Š. Hauko in J. Mežan), s kapelico sv. Vida nad Bukovniškim jezerom, ki je znana kot romarska kapela, medtem ko bukovniško poznamo po dveh poimenovanjih, s kletmi v filovskem Gaju in drugimi. Že nekaj let v Filovcih stoji tudi Lončarska vas Filovci. Iz 2. svet. vojne je vredna obiska Voglerjeva lovka brunarica v gozdu jugovzhodno od Bukovnice (Prekmurska četa!), zahodno od nje, približno dvesto metrov vstran, je na enem od dreves kipec lurške Matere božje, skromen nadomestek originala nekdanjega Voglerjevega Marijinega kipa, ki pa je bil po vojni nekomu v napoto in ga je – barabin – skupaj z drevesom sežgal. Udeleženci pohodov uživajo ob pogledu na Bukovniško jezero, si umijejo oči ob Vidovem studencu nad njim, se seznanijo s staro vinsko cimprano kletjo ob vznožju Strehovskih goric in drugimi zanimivostmi. Razen pohodov Po poteh kulturne dediščine so bili v teh petindvajsetih letih organizirani odlični koncerti znanih tujih in domačih vokalnih skupin ter orkestrrov. Na

Košičevih dnevih so gostovale npr. naslednje znane in kvalitetne skupine: Komorni orkester Mendelssohn strings iz Veszprema, Slovenski komorni zbor iz Ljubljane, Slovenski oktet, Mešani komorni zbor Consortium musicum iz Ljubljane in kasneje še mnogi drugi orkestri, skupine ter ansambli, predvsem od drugod.

Skoraj vsako leto je imel svoj koncert tudi Mešani pevski zbor iz Bogojine. Leta 2009 se je na koncertu ob XXI. Košičevih dneh poimenoval po svojem dolgoletnem zborovodji in organistu Ignaciju Maučecu (1907-1972). Za njim ga je dolga leta uspešno vodil organist in pevovodja Štefan Pucko (1928-2006), brat dveh znanih duhovnikov – Pavla (1926-2009) in Ivana Pucka (1921), ter svak duhovnika Štefana Casarja (1929-2009).

Poleg omenjenih zborov je pri Košičih zelo dejavna kvalitetna skupina dekliskega noneta Talita iz Bogojine. Je skupina mlajših pevk, ki se pri Košičih vključujejo največkrat ob zaključnih prireditvah. Zelo blagglasne so s svojim petjem, vodi pa jih prof. Marija Kolenko.

Zanimive in vzgojno-poučne so bile do pred kratkim tudi Hubertove maše. Letos je obredu manjkal prikaz običaja z uplenjenim jelenom, kar sodi k maši sv. Huberta. Enkratno v duhovnem, naravno bogatem in prijateljskem pomenu je proščanje v filovskem Gaju ob prazniku Marije, Kraljice družine ob Gutmanovi kapelici. Pred mašo je molitev križevega pota, postavljenega ob poti h kapeli, ki ga je s posebno umetniško močjo upodobil akad. kipar Marjan Drev iz Maribora. V zadnjih nekaj letih je pridobil na veljavi tudi Zelenjadarsko-folklorni festival na Ivancih. Zaradi bogato pripravljene

razstave, na kateri vidijo obiskovalci na ivanskih njivah in v rastlinjakih pridelano zelenjavo, zaradi pripravljenih jedi iz teh pridelkov, zaradi veselega druženja in množičnega obiska stvar postaja res pravi festival, ki bi moral v naslednjih letih prerasti v predstavitev vsega tistega, kar s skupnimi močmi zmoremo vsi prebivalci naše župnije in celotne moravskotopliške občine. – Letos je z otvoritvijo prenovljene stare ivanske šole v dvorano in večnamenske prostore potekal tudi 17. praznik Občine Moravske Toplice.

Najmlajša tradicionalna prireditev je trenje lanu pri pečnici v Bogojini v bližini bolj znanega Amerikanskega križa. Nad prireditvijo bdi Turistično društvo Bogojina. Člani društva lan pridelajo v Bogojanskem ogručku nad bogojinskim pokopališčem, v vrtu domačih zelišč in drugih avtohtonih sadnih sort. V društvu torej v zvezi s Košičevo prireditvijo poskrbijo, da lan pride že pripravljen do predic in do pečnice, kjer nato poteka prikaz tega nekdanj nadvse spoštovanega dela, danes pa, vsaj mlajšim, čisto nepoznanega opravila, ki naj ne bi prinašalo zaslužka. Žal se torej vse ustavi pri trenju in pogostitvi; ni nadaljevanja – predic in tkalcev in ne blaga... Morda pa kdaj tudi do tega pride.

Poleg stalnih prireditev spremljajo Košičeve dneve kulture tudi občasne. Naj jih nekaj naštejemo: literarni večeri, predavanja, okrogle mize, predstavitve knjig in drugo. Med temi so doslej bile najbolj odmevne: arheološka predavanja Irene Šavel o bakrenodobnih izkopaninah na Bukovnici in njenega kolega Branka Kermana Zemlja pod našimi nogami, zgodovinsko predavanje dr. Jožefa Smeja o bogojanskih šolnikih in kantorjih in druga, od okroglih miz pa zelo poučne npr. Arhitekt Jožef Plečnik v Prekmurju, potem Plečnik in njegova arhitektonska stvaritev v Bogojini, o sonaravnem turizmu in kmetovanju, in mnoge druge. Od predstavitev knjig je bila med najbolj odmevnimi predstavitev monografije dr. Petra Krečiča Plečnikova cerkev v Bogojini.

Seveda pa je bila znanstveno utemeljeno najvrednejša od vseh okroglih miz Košičevih dni v teh petindvajsetih letih tista iz leta 2011 z naslovom Stanje duha v slovenski družbi. Že zaradi eminentnih oseb, ki so na njej sodelovale (dr. Janez Juhant, dr. Lovro Šturm, dr. Anton Jamnik, mag. Vinko Ošlak, Bogdan Žorž, Jože Bartolj in še nekateri), je to bil pravi prolog v stanje duha v slovenski družbi, ki pa se žal ni »prijel« tako, kot smo organizatorji pričakovali.

Od občasnih prireditev naj omenimo samo še razstave. Med njimi so bile najbolj vredne: tista o življenju in delu Jožefa Košiča, nato o enem največjih naših razumnikov dr. Jožefu Smeju, potem o svetovno znanem arhitektu Jožetu Plečniku in mnoge druge. Največja in najdragocenejša je bila postavljena tista leta 2008, ki je ob 800-letnici prve pisne omembe kraja Bogojina predstavila bogato zgodovino vasi same in župnije.

Seveda organizatorji Košičevih dni kulture nismo pozabili počastiti znamenite ljudi v župniji in širše, tiste, ki so delovali doma ali drugje, celo v tujini, tudi s **spominskimi obeležji**.

Doslej najpomembnejšemu bogojinskemu rojaku Košiču (če izzamemo škofa Smeja), smo postavili prvo in najpomembnejše obeležje. Na prvem Košičevem tednu kulture leta 1989 je bila namreč na kulturnem domu v Bogojini odkrita plošča prav njemu. Zaključna proslava pa je bila v nedeljo, 10. septembra 1989.

V letu 1990 smo župljani Košičev teden namenili Ivanu Baši, župniku in graditelju nove župnijske cerkve. V nedeljo, 2. septembra, ob 10,00. uri smo na cerkvi odkrili spominsko ploščo ob 65-letnici začetka gradnje nove cerkve in 115-letnici Baševega rojstva.

Leta 2008, ko so bili Košičevi dnevi namenjeni spoštljivi obletnici prve pisne omembe Bogojine, smo na kulturnem domu odkrili še drugo spominsko ploščo. Takrat smo ta spodnji center Bogojine preimenovali v Košičev trg, vendar do realizacije vseh postopkov, ki so s tem povezani, še do danes ni prišlo. Zadnje spominsko obeležje take vrste pa je bilo odkrito patru mag. Oswaldu (Jožefu) Ošlaju na vhodu v vaško-kulturni dom v Filovcih 13. septembra 2009.

Občasno pa v Košičevem odboru izberemo tudi človeka, ki je zaslužen za nemoteno pripravo in koordinacijo prireditev (ali pa dalj časa vodi odbor), in ta dobi za svoje delo t. i. Košičevo zahvalno listino. Letos jo je dobil Ignac Gabor. Čestitamo!

Gmotne pridobitve v teh 25. letih v naših vaseh čisto neposredne zveze s Košičevimi dnevi sicer niso imele, imele pa so nekaj posrednih. Ena od takih je, da smo njih otvoritve uvrščali med Košiče, pripravili kratek kulturni program, skromne pogostitve in se novosti znali tudi veseliti. Torej je bilo vzdušje med ljudmi drugačno, kot je danes. Znali so se pogovarjati, se veseliti vsake, tudi najmanjše naložbe... Po takem gledanju nanje so torej več kot upravičeno sodile h Košičem, saj so v tistih ljudeh gojile kulturo prijateljstva in medsebojnega spoštovanja. To vse pa sodi h Košiču.

Infrastrukturnih objektov, nastalih v tega četrstoletja na področju, ki ga »pokrivajo« Košičevi dnevi kulture, na tem mestu ne bomo omenjali, dodamo naj le, da pomenijo veliko materialno bogastvo, ki pa v neredkih primerih prinaša tudi duhovne dobrine.

Za **konec** tega prikaza o minulih in letošnjih Košičevih dneh nekaj priporočil, ki se tičejo ne le mladih ljudi v bogojinski župniji, temveč širše. Ta so: ponovno bi se morali – posebej vi, mladi - globoko prikloniti zemlji in jo obdelovati; ne le sejati pšenico in koruzo, temveč tudi rž, oves, ječmen, ajdo in proso, saditi krompir in drugo. In nenazadnje v zemljo dajati tudi seme lanu, torej sejati eno najbolj kulturnih in (nekdanj) eno najbolj industrijskih rastlin. Ob njej pa še mnoge druge. In ne vse zemlje preorati, vse gledati le pridobitniško, vse videti samo v denarju. Če bo tako, če bo vse vaše početje in delo le

materialno, denarno naravnano, vas (nas) kmalu ne bo več. Namreč tudi travnike in tisto, kar na njih raste, je potrebno uporabiti, na njih pridelati travinje za meso in mleko, z njih pobrati zelišča in potrgati cvetje za naše vaze v dnevnih sobah. Ohraniti travnike za nepozabne užitke, ko se človek uleže v svojo dišečo travo, ali za tisto enkratno doživetje, ko jo posušeno duha. Namesto tobaka. Čeprav tudi proti gojenju tobaka v dobre namene verjetno nihče nima hude besede. Prostor kot tak, zemlja (oz. prst) v njem, je izredna vrednota, ki se je malokdo zaveda in ki jo malokdo zna uporabiti v svoje in skupno dobro. Denar sam po sebi ne more biti posebna vrednota. Prava vrednota so dobri, pošteni, ustvarjalni ljudje, so naša zemlja, naše delo, naš dom, naša družina, naši prijatelji, so ljudje dobre volje. **Vsaj približno taki bi morali biti, kakršen je bil Jožef Košič: pobožen in olikan, poln vsakovrstnih vrlin, raznovrstnega znanja... Če ne bi bil tak, mu Porabci ne bi postavili nagrobnega spomenika, izredno estetskega na pogled in pomenljivo povednega v vsebinskem pogledu (čeprav v madžarskem jeziku), skratka, takega, s katerim se ne more primerjati nobeden od drugih na gornjeseniškem pokopališču. Njegovega groba tudi ne bi vzdrževali in na njem prižigali sveč že polnih 146 let, če si to ne bi zaslužil. Pa še to: Ne smemo pozabiti, da bo v teh dneh – kot smo na začetku že omenili – Jožefu Košiču 9. oktobra 2013 minilo natanko 225, ko je bil rojen. Torej smo *Košičeve dneve* v Bogojini začeli prirejati ob 200-letnici njegovega rojstva. Se bo tega častitljivega rojstnega jubileja prekmurskega pisca prvih prekmurskih strokovnih člankov in prvih prekmurskih posvetnih knjig letos spomnil še kdo, razen tega skromnega zapisa njegovega častilca v Lipnici? In se poklonil njegovemu spominu?**

Jože Vugrinec

Slikarska kolonija Primož Trubar

Kletni prostori sedeža evangeličanske škofije v Moravskih Toplicah so se med 23. 9. in 30. 9. 2012 spremenili v slikarski atelje, ki so ga zasedli umetniki iz Slovenije, Slovaške, Avstrije in Nizozemske, udeleženci 18. Mednarodne likovne kolonije Primož Trubar. Teme, ki navdihujejo slikarje, so različne vsaj toliko, kot avtorji sami: ravnica, sence, ki nastajajo ob prekmurskem sončnem vzhodu, Don Kihot z Dulsinejo in Rozinantom, razgibanost Goričkega, sonce, ozon in seva-

nje ... Nekateri udeleženci kolonije ustvarjajo bolj za dušo, spet drugi so precej podjetni, saj od tega živijo. Slikarska kolonija vsako leto poteka v organizaciji SPD »Primož Trubar« (podružnica Murska Sobota), Evangeličanske cerkve na Slovenskem ter občine Moravske Toplice. Svoje izdelke bodo umetniki predstavili na razstavi jeseni oziroma pozimi. Na letošnji slikarski koloniji so umetniške moči združili: Dr. Darko Slavec, sicer profesor na Naravoslovno tehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, Franc Golob, upokojeni profesor Umetniške gimnazije Nova Gorica, Slovaka živeča v Avstriji Rudi Benétik in njegova življenjska sopotnica, Suzana Kaliňjaková, Viktor Šest, Marija Flegar, ki je zaljubljena v prekmursko ravnico, Nizozemec in prekmurski zet Bram d' Hont, in na koncu boter ter alfa in omega slikarske kolonije Primoža Trubarja, akademski slikar Nikolaj Beer.

Zelenjava in sadje za dobro zdravje

Poskrbimo za dobro zdravje in počutje. Med drugim je zelo pomembno, da zaužijemo dovolj zelenjave in sadja. To leto je zelenjave in sadja v izobilju.

Uživanje zelenjave in sadja v sklopu vseh pet obrokov, je najboljši način, da ostanemo zdravi. Sadje in zelenjava so vir vitaminov, rudnin, vlaknin in antioksidantov. Vse te snovi varujejo zdravje ter preprečujejo nastanek kroničnih bolezni kot so bolezni srca in ožilja, sladkorna bolezen tipa 2, debelost ter rakave bolezni. Sadje in zelenjava vsebujeta tudi številne za normalno rast in razvoj nujno potrebne snovi. Torej zadosti razlogov, da redno uživamo zadostne količine zelenjave in sadja. Kaj to pomeni v vsakdanji prehrani? Zaužijmo najmanj 3-5 enot zelenjave ter 2-4 enote sadja.

Kaj je enota zelenjave?

- 1 srednje velika skleda (cca 20 dag) surove listnate zelenjave – solata, radič, špinata
- 1 skodelica (cca 10 dag) kuhane ali surove sesekljane zelenjave - brokoli, cvetača, korenje, zelje, ohrovt, kolerabica, stročji fižol, kislja repa, kislje zelje
- 2 manjši papriki ali paradižnika (cca 15 dag), manjša pesa ali koleraba (cca 10 dag), manjša čebula (cca 10 dag)
- 1 majhen kozarec (1 dl) zelenjavnega soka

Kaj je enota sadja?

- Srednje veliko jabolko, banana, pomaranča, breskev, hruška, manjša grenivka
- Skodelica jagod, malin, ribeza, borovnic, narezanega ali vložnega sadja
- 15 jagod grozdja, 3 male mandarine ali marelice, 9 malih sliv, 18 češenj ali višenj, rezina ananasa (cca 14 dag), rezina lubenice (30 dag), 6 večjih jabolčnih krhljev, 4 suhe slive, 2 žlici rozin
- 1 majhen kozarec (1 dl) svežega sadnega soka

Enote ni potrebno meriti. Služijo naj kot splošno vodilo. Ker vaja naredi mojstra, priporočam, da s pomočjo števila zaužitih enot preverimo ali smo dosegli vnos priporočene količine zelenjave in sadja. Že danes preverimo če smo zaužili tri sadeža. Preprosto je. Poskusimo.

Vsi tisti, ki pripravljamo obroke zase in naše družine poskrbimo, da bo dovolj zelenjave in sadja. Popestrimo prehrano z novimi jedmi ali pa tistim vsakdanjim dodajmo ščepec drugačnosti. Že dodatek nove začimbe ali več začimb, ali kombinacija različne zelenjave lahko iz vsakdanjih jedi naredi kulinarne specialitete. Izkoristimo sezonska živila - zelje, repo, rdečo peso, korenček, solato, jabolka, hruške, grozdje, orehe.... Predlagam dve preproste a nekoliko drugačne jedi.

Zelje z brusnicami

- 60 dag naribanega ali fino narezanega belega zelja
- 15 dag suhih brusnic
- 6 dag mandeljnov
- sol
- sok pol limone
- 1 žlica ekstra deviškega olivnega olja
- 2 žlici sesekljanega peteršilja

Pomešamo limonin sok, olje in sol. V skledo damo fino narezano zelje, brusnice, pražene mandljeve lističe in prelijemo s prelivom. Dobro premešamo, mariniramo in posujemo s sesekljanim peteršiljem. Solata je primerna kot vsakdanja jed ali za posebne priložnosti.

Juha z bučo

- 40 dag rumene buče
- 1 čebula
- 2 žlici olja
- 25 dag olupljenega krompirja
- 2 dl kuhanega belega fižola
- 3 stroka česna
- Košček feferona
- Origano, kumina, sol
- Malo mlete rdeče paprike
- peteršilj
- 1 dl mleka ali pinjenca

Na olju dušimo čebulo, dodamo česen, na kocke narezan krompir in bučo ter začimbe. Zalijemo in skuhamo. Dobro zmešamo s paličnim mešalnikom. Dodamo mleko in kuhan fižol. Če dodamo pinjenec ga umešamo ko smo jed dali na mizo.

Prim. mag. Branislava Belović, dr.med

Že 6. samostojna razstava rokodelskega društva Vrtnica Prosenjakovci

Tretji vikend oktobra je v objemu čudovitega sončnega vremena postregel s šesto samostojno razstavo rokodelskega društva Vrtnica.

V Prosenjakovcih so tako na svoj račun prišli vsi ljubitelji ročnih del, več kot 20 članic društva pa je še enkrat dokazalo, da s svojimi marljivimi rokami ustvarjajo čudovite izdel-

ke. V te je vloženi več ur trdega dela, da so izdelki članic brezhibni pa že od samega začetka skrbi mentorica Margita Horvat – ta je poskrbela tudi za posebnost letošnje razstave – ročno izdelano narodno nošo. Odzivi na razstavo na otovoritvi katere sta nastopila mlada flavtistka Lara Kuhar iz Sela in domači pevski zbor so bili navdušujoči in so članicam prinesli dodatno vzpodbudo za nadaljnje delo – to bomo lahko občudovali spet prav kmalu, saj bo v nedeljo, 24. novembra, potekala razstava adventnih venčkov. Vljudno vabljeni.

Denis Malačič

A pártosfalvi Rózsa Kézműves Egyesület immár 6. önálló kiállítása

Október harmadik hétfőjének napsütötte ölelése magával hozta a Rózsa Kézmunka Egyesület hatodik önálló kiállítását. Pártosfalván így újra bemutatkoztak a kézmunka szerelmesei, az egyesület több mint húsz tagja pedig ismét bebizonyította, hogy szoros kezük nyomában csodálatos termékek készülnek. A hibátlan eredményhez sok-sok óra kemény munka kell, amiben kezdetektől az egyesületi tagok segítségére van Horvát Margit mentor, akinek a mostani rendhagyó kiállítás is köszönhető, hiszen egy eredeti kézmunkával készített népviselettel gazdagította azt. A megnyitón a seloi Lara Kuhar fuvolán játszott, és fellépett a helyi népdalkör. A kedvező visszhangok további ösztönzést adnak az egyesület tagjainak a munkájához, termékeiket hamarosan újra megcsodálhatjuk, hiszen november 24-én, vasárnap, adventi koszorúból készítenek kiállítást. Mindenki sok szeretettel várnak.

Malačič Denis

Trgatev v Gaju, 6. 10. 2013

Prireditvev Trgatev društvenega vinograda VITIS VITAE, smo izvedli 6. oktobra 2013. Nabrali smo 267 kg grozdja in iz tega naprešali 170 l mošta, povprečna sladkorna stopnja je bila 79 Oe.

Člani društva Gaj, vinogradniško turističnega društva Filovci, skrbimo za naš vinograd skozi celo leto, začne se spomladi z rezom vinske trte, nato je potrebno trto pleti, da ima zrak in svetlobo za svojo rast. Seveda pa ne gre brez rednega škropljenja skozi celo leto, da je trta zdrava in lahko s ponosom v jeseni pobere mo zdrav grozde, iz katerih potem stisnemo dobro, kvalitetno kapljico.

Trgatev začnemo pri trti, ki je potomka najstarejše vinske trte na svetu, to je modra kavčina. Prvi grozd je pobral naš najstarejši član društva Gaj Jože Gutman in s tem tudi uradno odprl začetek trgateve. Trgatev poteka tako, da se pobrano grozdje vsake trte posebej stehta ter izmeri sladkorna stopnja. Opravilo gre bolj počasi, je pa zato bolj zanimivo. Prav tako se grozdje preša na stari preši.

Trgatev v Prosenjakovcih

Člani vinogradniške sekcije iz Prosenjakovcev so se tudi letos zbrali v svojem vinogradu, da poberejo pridelek, ki ga je bilo letos obilo.

Značilnost trgateve je, da možje pripravijo brente, stiskalnico in sode, kamor teče sladek grozdni mošt. Ženski del pa poskrbi, da delavci niso lačni. Tako pripravijo domačo potico, na obloženi mizi pa se najde še marsikaj drugega.

Kar nekaj članov vinogradniške sekcije se je zbralo sončnega popoldneva v našem malem vinogradu. Med trganjem grozdja je bilo prisotno veselo petje, zanimiv klepet o tem in onem, zaradi česar je bilo opravilo še prijetnejše. Vedra so se polnila z velikimi grozdi, ki smo jih dali v brente, brenrtarji pa so jih nosili v stiskalnico. Kaj kmalu je iz njega prišel sladek mošt, ki smo ga poskusili vsi, ki smo se ta dan zbrali na trgatevi. Bili smo mnenja, da je mošt sladek in da bo zato letošnje vino zelo kakovostno.

Novo vino pa bomo lahko poskusili že na martinovanju, ki ga bomo organizirali v mesecu novembru. In na Martinovanje ste že zdaj vsi vljudno vabljeni.

Zapisala Bernarda Koroša Pantović

Szüret Pártosfalván

A pártosfalvi szőlőtermelők tagozata az idén is összegyűltek a szőlőkertben, hogy leszüreteljék az idei bőséges termést.

A férfiak előkészítették a puttyonyokat, a prést és a hordókat, amelyekbe a finom édes must csordogál majd. A csapat női része pedig gondoskodik róla, hogy senki se maradjon éhes, így házi kalácsot sütnek, és persze sok más finomság is kerül az asztalra.

A szőlőtermelői tagozat jó néhány tagja összegyűlt ezen a szép őszi napon a mi kis szőlőkertünkben. A szüret idejében vidám volt a hangulat, sok minden szóba került, így aztán gyorsan múlt az idő. A vödörök gyorsan teltek a fűtökkel, innen a puttyonyba került a szőlő, majd a puttyonyosok a prés felé vették az irányt. Hamarosan csurgott a finom édes must, amit minden szüretelő örömmel kóstolgatott. Az édes must alapján arra következtettünk, hogy az idén igazi minőségi borokra számíthatunk.

Az újbort persze már a novemberben szervezett Márton napi rendezvényünkön megköstöljük. A rendezvényre mindenkit szeretettel várunk.

Lejegyezte Koroša Pantović Bernarda

Znova in znova padamo na izpitu odnosa do okolja

Se zavedamo posledic našega početja

Pred dnevi so me presunili posnetki dokumentarnega filma, ki na najbolj krut, vendar povsem realen način opozarja, da se bo v kratkem človeštvo »zadušilo« v lastnih odpadkih. Ob tem sem se nehote vprašal, ali smo mi v deželi na sončni strani Alp kaj boljši, bolj ozaveščeni o ravnanju z odpadki. Smo v občini Moravske Toplice, kjer že nekaj časa poteka organizirano zbiranje in odvoz kosovnih odpadkov, morda korak ali dva pred ostalimi? Priložene fotografije, posnete s strani občinskega inšpektorja ob pokopališču Sebeborci, kjer se poleg odpadkov iz pokopališča zbirajo tudi odpadki na ekološkem otoku, mi same po sebi sporočajo, da se še vedno ne zavedamo posledic našega nemarnega početja z odpadki! Nesprejemljivo je, da občani oz. kdorkoli odlaga take odpadke v zabojnike, kamor sodijo odpadki s pokopališča ali ločene frakcije odpadkov, in to le zato, da se rešijo »svinjarije« z domačega dvorišča! K takšnemu razmišljanju pa me niso pripeljali le sebeborski posnetki, temveč sem se ob vsakem obisku naših gozdov, sem pač tudi sam po malem gobaril, navdajali z grozo. Odpadki na

vsakem koraku, od steklenic, plastične embalaže, odpadni gradbeni material, zarjavel električni štedilnik....ja, to je podoba naših gozdov. Akcija Očistimo Slovenijo, ki se je že nekaj let lotevamo v prvih pomladnih dneh, ne sme in ne more biti le muha enodnevnica, temveč naj bi v naših glavah spreminjala odnos do okolja. Žal moram priznati, da še vedno padamo na izpitu odnosa do okolja!

Zato naj še enkrat, žal verjamem, da ne bo zadnjič, na straneh Lipnice opozarjam, da imamo v naši Občini urejen način zbiranja in odvoza odpadkov. Vsako gospodinjstvo, ki je vključeno v odvoz mešanih komunalnih odpadkov, ima možnost brezplačnega odvoza do dveh kubičnih metrov kosovnih odpadkov na način, da to na podlagi pisnega naročila naroči podjetju Saubermacher- Komunala. Naročilnico objavljamo v tej številki Lipnice, na voljo pa so tudi na sedežu občine Moravske Toplice. Prav tako lahko občani brezplačno oddajo kosovne odpadke na CEROP skozi celo leto.

Verjamem, da je med nami že kar velika večina ozaveščenih, vendar je to premalo. Na kršitelje je treba opozoriti, jih prijaviti ustreznim organom.

To pa je medobčinska inšpekcija (Medobčinska inšpektorja DAMIR JOŠAR tel.št. 051 631 081, JANEZ BOGDAN tel.št. 051 631 082, medobčinski redar TIBOR KUHAR tel. št. 051 631 083), lahko pa tudi na občinsko upravo, ki bo prijavo, brez navedbe prijavitelja, posredovala v reševanje medobčinski inšpekciji, ki ima sedež v Tešanovcih 31. Njen elektronski naslov medobcinska.inspekcija@siol.net.

Za konec: na ekoloških otokih se zbirajo papir, steklo in embalaža iz gospodinjstev, odvažajo se dvakrat mesečno. Poslovni subjekti so si dolžni urediti odvoz odpadkov in ločeno zbranih frakcij na podjetju Saubermacher – Komunala. Pozivamo vse, ki si tega še niso uredili, da si to uredijo v najkrajšem času. Ta zapis vzemite kot prijazno povabilo, da z lastnim zgledom spremenimo podobo našega okolja in s tem pokažemo, da nam ni vseeno, kakšno dediščino zapuščamo našim zanamcem.

Boris Cipot

USTVARJAMO ZDRAVO OKOLJE!

NAROČILO ODVOZA KOSOVNIH ODPADKOV IZ INDIVIDUALNIH STANOVANJSKIH HIŠ V LETU 2013

Šifra odjemnega mesta*: _____ Naslov odjemnega mesta: _____

Ime in priimek*:	
Naslov*:	
Pošta*:	
Telefon*:	
E-pošta:	
Datum naročila*:	
Opombe:	

*polja, ki morajo biti obvezno izpolnjena

V spodnji tabeli navedite količino posamezne vrste kosovnih odpadkov.

Vsako gospodinjstvo ima pravico do brezplačnega odvoza do 2m³ kosovnih odpadkov. Če je količina večja od 2m³ oz. gre za več odvozov letno kot to določa občinski odlok, se le-to zaračuna v skladu z veljavnim cenikom podjetja.

Kosovni odpadki za odvoz (ustrezno izpolnite in obkrožite ali dopišite):

☐	kos	oblazinjeno pohištvo (fotelj, dvosed, trosed... _____)
☐	kos	vzmetnica (dvojna, enojna, otroška), preproga
☐	kos	leseno in stavbno pohištvo (miza; stol; postelja – dvojno ležišče, enojno ležišče, otroška; omara – enodelna, dvodelna, trodelna, nočna komoda; okna; vrata... _____)
☐	kos	sanitarna oprema (umivalnik, wc školjka, bide, kopalna kad, tuš kad, tuš kabina... _____)
☐	kos	kovinski predmeti (pomivalno korito, radiator, stojalo za perilo, karnisa, otroški voziček, okovje, nosilci... _____)
☐	kos	gospodinjski aparati (pralni stroj, pomivalni stroj, štedilnik, sesalnik, likalnik, brivski aparat, telefon, računalnik, vrtalnik, radijski sprejemnik... _____)
☐	kos	hladilno-zamrzovalni aparati (velike hladilne naprave, hladilnik, zamrzovalnik, klimatska naprava, oprema za zračenje... _____)
☐	kos	televizorji, monitorji
☐	kos	športni rekviziti (smuči, jadralna deska, kolo... _____)
☐	kos	svetila, senčila
☐	kos	rabljena oblačila, hišni tekstil (posteljnina, prevleke, prti...), obutev, pasovi, torbice...
☐	kos	ostali kosovni odpadki (vrtna oprema, igrače... _____)
☐	kos	drugo (opišite): _____

Izpolnjen obrazec nam pošljite po pošti na sedež našega podjetja, na elektronski naslov ali po faksu.

Saubermacher - Komunala Murska Sobota d.o.o.
Noršinska ulica 12, 9000 Murska Sobota
Faks: 02/526 84 41; E: info@saubermacher-komunala.si

Podpis naročnika: _____

Po prejemu naročilnice bomo najpozneje v roku 14 koledarskih dni izvedli odvoz naročenih kosovnih odpadkov. O odvozu vas bomo pisno ali telefonsko obvestili najpozneje 3 dni pred samim odvozom. Ob odvozu je obvezna prisotnost predstavnika naročnika.

Datum odvoza: _____

Ime in priimek osebe prisotne ob odvozu: _____

Podpis prevzemnika odpadkov: _____

Podpis osebe prisotne ob odvozu: _____

Priporočila pred setvijo ozimnih žit

Jesenska setev je praktično že končana. Pa vendar, nekaj napotkov in nasvetov ni odveč.

Še kako je pomembna izbira primerne sorte semena. Izbira njive, tipa tal, je prvi pogoj, ko se odločamo kam bomo posejali pšenico. Vsak tip tal vsaki sorti ne ustreza. Njivo nato kvalitetno pripravimo za setev 7 – 10 dni pred setvijo, pri sami setvi upoštevamo priporočeno količino semena na hektar, uredimo sejalnico, le-ta naj bo kakovostna in upoštevamo čas setve za našo ozimno pšenico, ozimni ječmen, rž, tritikalo. Pozorni moramo biti na prehrano rastlin in vremenske pogoje (se prilagajamo z izbiro sorte), uporabljamo vedno kvalitetno seme (tudi kvalitetno obdelano, razkuženo, certificirano seme). Sam kolobar, ki je osnova kmetijstvu, dobremu pridelku, je odvisen od naravnih danosti in družbenih potreb (prejšnja poljščina naj bi bila listanka, na isto njivo naj pride po treh letih, pravočasna priprava strnišča za pšenico). Izberemo sorto oz. kultivar z visokim pridelkom, kvalitetnimi in stabilnimi parametri (število padanja ali falling number, primernim vlažnim lepkom, % beljakovin, hektolitrsko težo), z odpornostmi na vremenske spremembe, z odpornostmi na bolezni, škodljivce, in izbiramo glede na namen uporabe (živinorejske kmetije želijo dolgo slamo). Primerno zaščitimo žita pred pleveli (pravočasno in kvalitetno opravljena), pred boleznimi, pred škodljivci. In na koncu pridelovalne sezone upoštevamo čas žetve za posamezno sorto.

Uporaba kvalitetnega semena - opremljeno z atestom in deklaracijo - preprečuje prenos določenih bolezni, ki naredijo veliko gospodarsko škodo, preprečuje prenos bolezni z nerazkuženim semenom – pšenična trda ali smrdljiva snet, pšenična prašnata snet, fuzarioze.

Razkuževanje semena je kakovostno opravljeno pri kupljenemu semenu, domače razkuževanje je lahko problematično zaradi nekvalitetnega nanašanja določenega fungicida na seme. Zelo težko očistimo seme vseh primesi in škodljivcev (insektov – skladiščnih škodljivcev), zelo težko enakomerno naneseemo fungicid po celem semenu in na vsa semena, ne znamo se pravilno odločiti za kvaliteten fungicid, ne upoštevamo predpisanih količin sredstva na 100 kg semena. In če ni kvalitetno razkuženo prenesemo bolezni.

V nobenem primeru ne hitite, ker se ob prerani setvi posevki premočno razrastejo, so prebujni in s tem bolj občutljivi na bolezni že v jesenskem času. Pojavi se lahko snežna plesen že v jesenskem času, ki nam izredno uniči posevek ozimnih žit, predvsem ječmena in pšenice. Zelo nevarni bolezni sta tudi ječmenova progavost in ramularia. Pri ječmenih upoštevajte rok setve in začnite s setvijo po 5.10.2013. Paziti je treba, da ne dajete pred setvijo ozimne pšenice in ječmena hlevskega gnoja, ker tudi ta poveča okužbo s snežno plesnijo. Prav tako ni priporočljivo sejati pšenice za koruzo, ki je bila napadena od koruzne bulave sneti. V kolobarju bi pšenica naj sledila listankam.

Svetujem, da posejete certificirano seme, kjer je razkuževanje semena kakovostno opravljeno. In če ni kvalitetno razkuženo prenesemo bolezni, kot so:

1. bolezni, ki napadajo seme – *pšenična trda ali smrdljiva snet, rjavenje pšeničnih plev, fuzarioze, snežna plesen, žitna helminthosporiozna pegavost*
2. bolezni, ki okužijo notranjost semena – *prašnata pšenična snet*

- okužbe, ki se prenašajo izključno s semenom – *pšenična trda ali smrdljiva snet*

- okužbe, ki so v tleh ali se prenašajo preko okuženih rastlinskih ostankov ali s semenom – *rjavenje pšeničnih plev, žitna helminthosporiozna pegavost*

- fuzarioze – vedno so prisotne na rastlinskih ostankih v tleh in od pogojev je odvisno kakšna bo okužba – okužba pa se lahko prenaša tudi z okuženim semenom.

Še posebej je nevarna **pšenična trda ali smrdljiva snet**, ki lahko negativno deluje na zdravstveno stanje živali, če le te hranimo s tako okuženo pšenico. Obolelih bilk ne moremo prepoznati vse do klasenja. Okuženi klasi so modrikasto zelene barve, klaski so bolj razprti. Okužen je lahko cel klas ali samo posamezni klaski. Obolela zrna so nekoliko širša, sodčkasta in temnosive barve. Perikarp takih zrn je ohranjen, notranjost pa je spremenjena v črno prašnato gmoto. To so klamidospore glive. Klamidospore sproščajo vonj po pokvarjenih ribah. Gliva se ohranja v obliki klamidospor na semenu ali v tleh. Ko zrna posejemo, spore na semenu ali v tleh poleg njega kalijo in okužijo klice. Micelij raste skupaj z rastlino, vendar vedno za rastnim vršičkom. Ob klasenju micelij prodre v klaske in zrna. Ob zorenju micelij razpade v množico klamidospor. Ob mlačvi le-te površinsko kontaminirajo zdravo zrnje. Potrebno je uporabljati zdravo in razkuženo seme, sejati odporne sorte pšenice.

V letošnjem letu vas opozarjam na kalivost pšenice. Morda ne bodo na koncu toliko problematične bolezni v jesenskem času, kot bo problematična kalivost pšenice. Če se boste odločili za setev doma pridelanih žit, obvezno naredite test kalivosti, da veste, kolikšen % kalivosti ima vaše žito in uredite razkuževanje semena pšenice, da se vam ne bodo prenašale bolezni, še posebej ne pšenična trda ali smrdljiva snet. *Vsi, ki ste vključeni v integrirano pridelavo poljščin, pa morate upoštevati prepoved, da je za setev prepovedano uporabljati seme, ki ne ustreza predpisom o zdravstvenem varstvu rastlin (doma pridelano seme nima dokumentov, ki bi to dokazovali!) in priporočilo, da se za setev priporoča uporaba uradno potrjenega (certificiranega) semena.*

Metka Barbarič, KGZS-zavod MS

zdravilišča Radenci gostom na spustu po reki Muri pričarali nepozabno doživetje.

V sredo so učenci in učitelji dopoldne popeljali goste do Bukovniškega jezera, popoldne pa smo preživeli v Filovcih, kjer smo gostom predstavili trgatev in lončarstvo.

V četrtek smo se odpeljali v Postojno in gostom pokazala eno največjih znamenitosti Slovenije, Postojnsko jamo. Seveda smo se ustavili še v Ljubljani in si ogledali ljubljanski grad ter se v soju večernih luči sprehodili po starem delu Ljubljane.

Petek je bil namenjen kolesarjenju na šolskem igrišču in bowlingu v Murski Soboti. Zvečer smo se polni vtisov in novih poznanstev poslovili.

Gostovanje učencev in učiteljev iz 6 evropskih držav je čudovit in zahteven projekt. Ponosni smo, da smo ga izvedli

kakovostno in s pomočjo staršev, učencev, učiteljev in ob podpori občine Moravske Toplice naredili lepo promocijo Moravskih Toplic in Slovenije. Mnogi smo stkali pristne vezi, poznanstva in prijateljstva. Številni so obljubili, da se k nam nedvomno vrnejo na dopust. Slovenija jih je očarala s svojo slikovitostjo, pristnostjo in čistočo. O tem, kakšen pomen je imelo to gostovanje za naše učence pa ni ni treba izgublja-ti besed. Spoznali so nov, drugačen svet. Čudovita izkušnja!
Zapisa Andreja Žalik Kranjec in Boštjan Majerič

Čiščenje buč pri Sabotinovih

Sončnega septembrskega dne so našo kmetijo obiskali otroci iz dvojezičnega vrtca Prosenjakovci. Namen obiska je bilo pomembno jesensko opravilo – čiščenje buč.

Z dedijem Lacijem sva otroke in vzgojiteljice pričakala na dvorišču, kjer so bile že pripravljene buče in majhni sedeži. Vzgojiteljici Bernarda in Tea sta otrokom razložili potek dela. Otroci so zavihali rokave, vzeli majhna vedrca in pričeli s čiščenjem buč. Vedrca so se hitro polnila s semeni, kup z bučami pa se je hitro manjšal. Ko so bile vse buče očiščene, so otroci pospravili za seboj in si umili roke.

Kot se za pridne delavce spodobi, sva vse skupaj povabila za mizo, kjer so jih čakali sveže pečeni marmeladni rogljiči, skutini žepki in domači sok. Otroci so poskusili prav vse ter si do dobra napolnili želodčke. Ob odhodu so se nama otroci in vzgojiteljici zahvalili za gostoljubnost. Obljubili so nama, da pridejo čistiti buče tudi naslednje leto.

Oba z dedkom sva bila njihovega obiska zelo vesela, saj so nama popestrili dan. Vsi skupaj pa se veselimo že naslednje jeseni, ko se zopet srečamo pri istem opravilu.

Babica Erika Sabotin iz Prosenjakovcev

Tökmagozás a Sabotin családnál

Egy szép meleg szeptemberi napon a pártosfalvi kétnyelvű óvodába járó gyerekek látogattak el hozzánk, hogy segítsenek az őszi munkában, a tökmagozásban.

Laci papával a gyerekeket és az óvónőket az udvaron köszöntöttük, ahol már előkészítettük a tököket és a kis ülőkéket. Az óvónők, Bernarda és Tea elmondták a gyerekeknek, hogyan folyik majd a munka, a gyerekek pedig nekigyürköztek, fogták a kis kannákat és megkezdték a tökmagozást. A kannácskák hamar megteltek tökmaggal, a tökkupac pedig egyre kisebb

lett. Amikor az összes tököt megtisztítottuk, összetakarítottunk magunk után, és kezét mostunk.

És ahogy az már a szorgalmasan elvégzett munka után illik, mindenkit asztalhoz szólítottunk, ahol frissen sült lekváros kifli, túrós táska és házi gyümölcsle várta a dolgos társaságot. A gyerekek mindent megkóstoltak, és igencsak ízlettek a felkínált finomságok. Búcsúzáskor mind a gyerekek, mind az óvónők megköszönték a szíves vendéglátást, és megígérték, hogy jövőre is eljönnek hozzánk tököt magozni.

Mi ketten a papával pedig nagyon örültünk a kis látogatónak, akik megszüpítették a napunkat. Már boldogan várjuk a jövő évi őszt, amikor újra találkozunk a közös munkánál.

Sabotin Erika, pártosfalvi nagymama

Osnovna šola Fokovci dobila naziv kulturna šola

Šola središče kulturnega dogajanja kraja

V petek, 20. septembra, smo se trije učenci z mentorico in ravnateljico podali v Cerklje na Gorenjskem, kjer smo se udeležili podelitve nagrad za naj kulturno šolo. Šole, ki so dobile naziv kulturna šola, morajo razvijati obšolske dejavnosti na različnih področjih kulture, kot so: folklor, gledališka dejavnost, likovna umetnost, področji glasbene in plesne dejavnosti, literarna umetnost in novinarstvo, dejavnosti na področju filma in fotografije ter dejavnosti na področju varovanja kulturne dediščine. Med vsemi letošnjimi 53 šolami je naziv kulturne šole pripadel tudi OŠ Fokovci.

Ko smo po treh urah vožnje končno prispeli v Cerklje, smo bili vsi močno potrebni malice, ki smo jo dobili v Kulturnem domu Ignacija Borštnika. Po malici in kratkem počitku smo se odpravili v dvorano, kjer smo si ogledali senzacionalen film Roka Bička Razredni sovražnik. Film, ki je bil nagrajen na Beneškem filmskem festivalu, je zelo globok in težko razumljiv za otroške oči. Nato je sledil pogovor z igralci glavnih vlog, ki so amaterski igralci, izbrani po naključju in režiserjem filma. Sledilo je kosilo in nato prireditve, na kateri so podeljevali posebne nagrade za dosežke na posameznih področjih in nagrado za naj kulturno šolo. Na prireditvi je bil podpisan tudi sporazum o ohranitvi projekta kulturna šola, ki sta ga podpisala predstavnik JSKD-ja in Zavoda za šolstvo RS.

Za podelitev naziva kulturna šola so morali biti izpolnjeni številni pogoji o kulturnem delovanju šole v bližnji in širši okolici, ki kažejo na to, da šola postaja neko kulturno središče za okolje, v katerem se nahaja. OŠ Fokovci namreč razvija kulturne dejavnosti na različnih področjih. Na gledališkem področju deluje dramska skupina, ki v svoje predstave vključuje pevski zbor in filmske vloške, ki jih sami snemamo. Nastopamo na občinskih kot tudi šolskih prireditvah. Na uspešno delovanje pevskega zbora kažejo priznanja na državni, kjer so dobili zlato priznanje, in regionalni ravni, zdaj pa se njihovi člani pripravljajo na snemanje čisto svojega CD-ja. Na šoli deluje tudi folklorna skupina, ki nastopa tako na občinskih kot šolskih prireditvah, udeležuje pa se tudi tekmovanj folklornih skupin. Učenci šole sodelujejo na številnih likovnih natečajih, na katerih dosegajo lepe uspehe. V okviru obšolskih dejavnosti poteka tudi dejavnost turizem, katere cilj ni samo turistična promocija kraja in okolice, ampak skozi promocijo tudi ohranjanje kulturne dediščine. Za učence so kot izvenšolske aktivnosti na voljo tudi e-glasilo, fotografski natečaji. Na kulturnih dnevih učenci obiskujejo gledališke, lutkovne predstave, spoznavajo kulturno dediščino okolice in jo z avdiovizualnimi sredstvi poskušajo prikazati na svoj način.

Kot ostale šole, se tudi OŠ Fokovci trudi biti čim prijaznejša do učencev in jih privabiti v svoje obšolske dejavnosti. Hkrati s sodelovanjem pri društvih in ostalih organizacijah (npr. TIC, sosednje šole, Krajski park Goričko,...) spodbujamo tudi sodelovanje učencev kot posameznikov v teh društvih. Od novih generacij učencev pričakujem, da bodo še naprej pokrivali vsa področja kulturne šole, prav tako pa še naprej sodelovali z društvi in ostalimi organizacijami.

Žan Kranjec, 9. r.

Po ogledu filma so sledila vprašanja za igralce filma in režiserja

Predstavniki kulturne šole (Tilen Prelič, Aleksandra Oleksy, Suzana Deutsch, Silviya Sambt in Žan Kranjec-fotograf) –Fotografiranje z diplomo

Sto let v dobro dediščine

V sklopu letošnje slavnostne obeležitve stoletnice organiziranega varstva kulturne dediščine v Sloveniji je bila v prostorih Pomurskega muzeja Murska Sobota od 19. 9. do 19. 10. na ogled razstava z nazivom »Sto let v dobro dediščine«, na kateri so bili predstavljeni nekateri najvidnejši dosežki Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS), Območne enote Maribor. Ta upravno in strokovno pokriva 80 občin Severovzhodne Slovenije, med njimi tudi nepremično ter z njo povezano premično in nesnovno kulturno dediščino Občine Moravske Toplice. Na razstavnih panojih, posvečenih Pomurju, so bili tako predstavljeni tudi: leseni zvonik v Pordašincih, tradicionalne kmečke hiše v Filovcih, Cerkev sv. Nikolaja v Selu (Rotunda) in Cerkev Gospodovega vnebohoda v Bogojini. Vsebina razstavnih panojev je dostopna na spletni strani ZVKDS, OE Maribor (<http://www.zvkds.si/sl/zvkds/oe/zvkds-oe-maribor/>). ZVKDS vodi tudi Register nepremične kulturne dediščine (<http://rkd.situla.org/>), v katerem je trenutno z območja Občine Moravske Toplice vpisanih 99 enot nepremične kulturne dediščine (arheološka, naselbinska, stavbna, memorialna, vrtnoarhitekturna).

Tatjana Vokič Vojkovič

Glavna urednica Glasnika Slovenskega etnološkega društva

Leseni zvoniki so nekoč imeli pomembno javno funkcijo alarmnih središč.
Foto: Tatjana Vokič Vojkovič, Pordašinci, 12. 10. 2013

Zavod lončarska vas Filovci je za učinkovito ohranjanje ljudskega stavbarstva v povezavi z lončarstvom in keramiko leta 2008 prejel Murkovo listino, najvišje priznanje Slovenskega etnološkega društva.
Foto: Tatjana Vokič Vojkovič, Filovci, 12. 10. 2013

Konservatorski posegi na rotundi so bili opravljeni leta 2008. Ob njej stoji leseni zvonik. Foto: Tatjana Vokič Vojkovič, Selo na Goričkem, 12. 10. 2013

Arhitekt Jože Plečnik je pri zasnovi bogojinske cerkve upošteval naravne danosti in tradicijo lokalnega okolja. Foto: Tatjana Vokič Vojkovič, Bogojina, 12. 10. 2013

Nogometni pregled

nogometna prvenstva vstopajo že v drugo polovico jesenskega dela. Tudi nogometaši Čarde, Bogojine in Sela se bolj ali manj uspešno trudijo, da bi osvajali nove točke in navduševali svoje nogometne privrženca.

Nogometaši Čarde so v 3. SNL vzhod do sedaj odigrali 9 kol. V 6. kolu so izgubili proti Beltincem 5:0. V 7. kolu so klonili doma proti Ljutomeru 1:4. Zadetek je dosegel Rok Bencik. V 8. kolu so priznali premoč proti ekipi Grada 0:4. V 9. kolu so na gostovanju klonili proti Malečniku 7:0. Čarda na razpredelnice zaseda 14. mesto z dvema osvojenima točkama. Vodi Dravinja Kostroj.

Ekipa Bogojine je doslej odigrala 9 kol. V 6. kolu so iztržili točko proti Križevcem z rezultatom 0:0. V 7. kolu so na gostovanju remizirali s ekipo Hodoša 1:1. Bogojino je v vodstvo popeljal Primož Černela. V 8. kolu so izgubili doma proti ekipi Goričanka z 1:2. Domačine je iz enajstmetrovke v vodstvo popeljal Borut Godvaj. Žal je Bogojini nove točke odvzel Aleš Kranjec, ki je zabil oba zadetka za gostujočo ekipo. V 9. kolu pa so izgubili na gostovanju v Bakovcih 6:1. Za ekipo Bogojine je gol zabil Robert Rituper, Bogojina na lestvici zaseda 13. mesto s 7 osvojenimi točkami. Prva je ekipa Serdice s 25 točkami.

saj je v petih kolih zbrala štiri točke. V septembru pa je Hana Nemec s slovensko reprezentanco sodelovala na 13. Mladinskem evropskem prvenstvu v Budvi, kjer je med 14 letnicami zbrala tri točke in pol in se uvrstila na 67. mesto.

Tekst in foto: Tonček Gider

Prekmurci na Triglav

Stati vsaj enkrat ob Aljaževem stolpu sodi zagotovo med eno izmed najpogostejših želja Slovencev, zato Triglav letno privabi tudi po nekaj tisoč obiskovalcev.

V teh številkah pa ne manjkamo niti Prekmurci, ki smo v naši majhni državi še najbolj oddaljeni od Julijskih Alp. Po nekaj tedenskem načrtovanju je bila vremenska napoved za vikend obetavna in tako smo se Aljoša, Blaž, Miha, Mitja, Goran in jaz v soboto zgodaj zjutraj, skozi gosto meglo, napotili proti Gorenjski. Da bi nam sam vzpon predstavljal pravi izziv, smo si izbrali pot iz doline Kot, ki je ob lepem vremenu ena izmed slikovitejših. Po parkiranju smo si vznemirjeni opasali težke nahrbtnike in se napotili v smeri markacij. Vreme se sicer ni sovpadalo z napovedjo a nam to ni omajalo poguma in smo tako po nekaj urah vzpenjanja skozi gosto meglo prispeli do Staničeve kočice. Tu nas je čakal močan veter in temna oblačnost, ki je zakrivala Triglav in okoliške gore. Nadaljevali smo do Kredarice, kjer smo si za hip odpočili, nato pa pospravili pohodniške palice in si nadeli čelade ter se začeli strmo vzpenjati po klinih in jeklenicah. Ko smo po poštenih naporih končno dosegli tablo, ki označuje vrh smo pozabili na težke noge in dobesedno stekli k Aljaževemu stolpu. Sledilo je čestitanje, slikanje in sporočanje domačim, da nam je uspelo, gorski vodnik iz druge skupine pa je opravil krst vseh kolegov, ki so bili na strehi Slovenije prvič.

Ob sestopu se je skoraj kot nagrada za dosežek razblinila še oblačnost in tako smo lahko uživali v razgledih na osrčje Triglavskega narodnega parka. Po isti poti smo se vrnili nazaj v megleno dolino kjer smo izmučeni a navdušeni sklenili, da to zagotovo ne bo naš zadnji obisk naših prelepih gora.

Tomaž Koltai

Muravidékiek a Triglavon

Kétségtől egy szlovénok egyik legnagyobb óhaja legalább egyszer megállni az Aljaž torony mellett, így a Triglav évente több ezer látogatót vonz a csúcsára.

Ebben a muravidékiek sem képeznek kivételt, noha ebben a kis országban éppen a mi térségünk esik a legtávolabbra a Júliai Alpoktól.

Néhány hetes előkészületek után az időjárási előrejelzés is biztónak bizonyult, így aztán Aljoša, Blaž, Miha, Mitja, Goran és jómagam, szombat hajnalban, sűrű ködben elindultunk Gorenjska felé. Hogy a csúcs elérése igazi kihívás legyen, a szép időben igazi idilli Kot völgyből indultunk el. Miután leparkoltunk, felvettük a súlyos hátizsákokat, és elindultunk a jelzések felé. Az időjárás mintha nem értesült volna az előrejelzésről, mi mégis bátran indultunk útnak, és néhány óra járás és mászás után eljutottunk a Staničeva koča menedékházhoz, ahol erős szél fogadott bennünket, és sötét felhők takarták el szemünk elől a Triglavot és a környező hegyeket. Innen folytattuk a Kredaricáig, ahol rövid pihenőt tartottunk, majd a túrapálcákat félretéve, felraktuk a sisakokat és az acélékek és huzalok mentén, nekivágtunk a meredek hegyoldal megmászásának. Komoly erőbefektetésre volt szükség, hogy feljussunk a csúcstól jelző tábláig, itt azonban a fáradt lábokról teljesen megfeledkezve, szinte rohantunk az Aljaž toronyig. Gratulációk, fotózás és üzenet az otthoniaknak, hogy sikerült, majd a másik csoport hegyi vezetője "megkeresztelte" mindazokat, akik először hódították meg Szlovénia csúcsát. Leereszkedéskor, mintegy ajándékként, egy pillanatra még a felhők is szétoszlottak és csodálatos kilátás nyílt előttünk a Triglav Nemzeti Parkra. Ugyanazon az útvonalon tértünk vissza a ködös völgybe, ahol fáradtan, ugyanakkor boldogan elhatároztuk, biztosan még visszatérünk csodálatos hegyeink ölelésébe.

Tomaž Koltai

S kolesom iz Ljubljane do Prekmurja

Študentki iz Ljubljane, Katja Klemenčič in Meta Pleško, sta se na svoji kolesarski poti iz Ljubljane v Prekmurje ustavili tudi v našem TIC-u. Tako kmalu izvemo, da sta se odločili za zelo ekološki način potovanja – kolo – ter zelo odprti način prenočevanja – pri domačinih, prijaznih in dobrih ljudeh, ki so svoje gostoljubje ali streho nad glavo pripravljene nuditi tako rekoč zastoj, in to neznankama. Gostoljubja jima niso odrekli niti v naši občini, natančneje, prespali sta v Filovcih in Berkovcih.

»V zavesti, da kraj resnično začutiš šele takrat, ko si v stiku z domačini, sva se odločili, da želiva spati pri domačinih, in ne v hostlih ali apartmajih. Ta odločitev je sprva prinašala vsakodnevno skrb, če bova zvečer dobili prenočišče, ali pa bova morali prenočiti v naravi, a sva proti koncu potovanja že ozavestili, da se nahajava v krajih, kjer so ljudje odprti, prijazni in navdušeni nad nenavadnimi idejami. Danes veselo pripovedujeva prijateljem, da sva odšli od doma praktično brez predhodno dogovorjenih prenočišč, in da sva prav vse noči preživelii na toplem, za kar se najlepše zahvaljujeva vsem naključnim gostiteljem«, povesta Katja in Meta po 8-dnevnem potovanju po vzhodni in severovzhodni Sloveniji, ko so njuni kolesarski števcii na koncu kazali okroglih 400km.

»Le gostitelja iz Maribora sva predhodno poznali, vsi ostali pa so bili še pred štirinajstimi dnevi popolni tuji,« radi obujata spomin na odprtost ljudi. »Vsak večer sva se dogovarjali kako bo izgledal najin naslednji dan in pri načrtovanju sva se zmenili v katerem kraju bova iskali prenočišče. Navadno sva začeli iskati prenočišče, ko se je popoldan prevesil v večer. S kolesom sva vozili po vasici in ljudem predstavili kdo sva in v kakšni situaciji se nahajava in jih spraševali, kje v njihovem kraju bi lahko prenočili. Vedno, res vsak večer se je našlo prenočišče. Najino največje spoznanje glede iskanja prenočišč je bilo, da ti ljudje v Sloveniji ponudijo veliko več kot jih prosiš ali pa te zavrnejo. Pri vsaki gostiteljski hiši sva bili deležni ne le toplega prostora ampak tudi večerje, velikokrat mehke postelje, tuša in zjutraj toplega zajtrka. V zelo lepem spominu nama ostajajo večerje, ko sva se pogovarjali z gostitelji. Ker so bili vsi zelo odprti ljudje, sva spoznali veliko življenjskih zgodb, tako lepih kot tudi grenkih trenutkov njihovih življenj.«

»V Prekmurju sva preživelii 2 prijetna dneva najinega potovanja polna odprtih, nasmejanih ljudi vedno pripravljenih pomagati ali vsaj najti nekoga, ki bi lahko pomagal. Precej zanimivo je bilo iskanje prenočišča v **Filovcih**. Tu je lončarska vas, kamor naju je usmerjala večina domačinov. Nekateri so omenili še prenočišče v dvorani Zadrúžnega doma, toda po polurnem dogovarjanju z domačini naju je pod svojo streho sprejela družina, ki nama je zaupala cel svoj vikend in z nama nazdravila z **domačim vinom**. Tudi pri iskanju prenočišča v **okolici Ratkovcev** so nama priskočili na pomoč prijazni domačini. Že med obiskom v **medičarstvu Celec** je

vodja obrti, ko je izvedela za najino situacijo, poklicala nekaj znancev. Vsem se je zdela ideja dokaj čudna oz. nenavadna. Prav tako še nikoli prej niso doživeli, da bi nekdo na tak način iskal prenočišče. Na žalost naju niso mogli sprejeti in po napotkih sva se odpravili naprej v naslednjo vas **Berkovci**. Že pri prvi hiši naju je domačinka, ki ni imela prostora za naju, kar osebno pospremila do sosedu nedavno priseljene iz Ljubljane, katera naju je nemudoma sprejela z odprtimi rokami in nasmehom. To, da v Prekmurju živijo **ljudje odprtega srca**, pa so poleg prej omenjenih ljudi potrdili tudi mimoidoči, ki so nama pomagali tekom dni.

Po zaslugi ljudi, ki so nama z veseljem pomagali, naju usmerjali, vabili na kavo, sami začenjali pogovor in naju spraševali o najinem naslednjem cilju, ni presenetljivo, da tako v Prekmurju kot tudi na celotni poti nisva doživeli nobene slabe izkušnje. Celotno potovanje je bilo tako za naju nepozabna in topla izkušnja polna novih spoznanj o načinu življenja **Prlekov in Prekmurce**.» Tako Katja in Meta iz Ljubljane.

TIC Moravske Toplice

Spletna zmaga za Moravske Toplice

Na sklepnii prireditvi 13. Dnevo slovenskega turizma, ki so se odvijalo v Podčetrtku skupaj s 60. Gostinsko turističnim zborom Slovenije, gre za najpomembnejši strokovni dogodek slovenskega turizma in gostinstva, so podelili tudi številna priznanja akcije Turistične zveze Slovenije Moja dežela - lepa in gostoljubna. Po spletnem glasovanju so Moravske Toplice dobile priznanje v kategoriji NAJ lepši - NAJ gostoljubnejši zdraviliški kraj. Priznanje je prevzel župan občine Moravske Toplice Alojz Glavač. Sicer pa je strokovna komisija za najbolj urejen zdraviliški kraj v Sloveniji izbrala Rogaško Slatino. K tej novici dodajmo še informacijo, da so se pri izboru Naj kopaljšče 2013 med velikimi termalnimi kopaljšči na drugo mesto uvrstile Terme 3000. Zmagale so Terme Olimje.

Bc

Priznanje za najbolj gostoljuben zdraviliški kraj po izboru spletnih glasovalcev je na prireditvi v Podčetrtku prevzel župan Alojz Glavač. Na spletno zmago je ponosna tudi prva dama našega TIC-a Matejka Pajalič.

Nova turistična tabla Poti dediščine Moravskih Toplic v vsako naselje, šolo in vrtec

V okviru projekta Modro-Zeleno (LAS Goričko) je bil izdelan zemljevid turističnih znamenitosti občine Moravske Toplice. TIC Moravske Toplice in Občina Moravske Toplice sta se odločila, da na podlagi izdelanega zemljevida vsakemu naselju v občini podarimo po en turistični zemljevid, prav tako pa tudi občinskim šolam, enotam vrtcev ter termam.

Namen je skupna in enotna promocija Poti dediščine Moravskih Toplic oziroma promocija splošne turistične ponudbe v 4 jezikih.

Primer postavitve dveh tabel/zemljevidov:

tabla Moravske Toplice

tabla Andrejci

TIM TIC Moravske Toplice

ORGANIZATORJI PRIREDITEV, POZOR!

Koledar prireditev 2014

Vse organizatorje prireditev iz občine Moravske Toplice pozivamo, da do **15. novembra 2013** oddate izpolnjen obrazec za koledar prireditev 2014 in navedete termine prireditev, ki jih načrtujete v prihodnjem letu.

Hkrati vas prosimo, da pripišete teme, o katerih želite spregovoriti na sestanku TIC-a z organizatorji prireditev iz občine.

Ker posodabljam bazo podatkov društev, ne pozabite izpolniti tudi priloženega kontaktnega obrazca za vaše društvo. Vse tri obrazce najdete na spletnih straneh TIC Moravske Toplice www.moravske-toplice.com in Občine Moravske Toplice www.moravske-toplice.si.

TIM TIC Moravske Toplice

Ne spreglejte izobraževanja za lokalne turistične vodnike za območje Pomurja!

Pomurska turistična zveza organizira izobraževanje za lokalne turistične vodnike, ki se bo izvedlo v naslednjem terminu:

Petek, 15. novembra 2013 (16.00 – 20.00),
sobota, 16. novembra 2013 (9.00 - 13.00 in 14.00 - 18.00),
nedelja, 17. novembra 2013 (09.00 - 13.00)
in

sobota, 23. novembra 2013 (9.00 - 13.00 in 14.00 - 18.00),
nedelja, 24. novembra 2013 (09.00 – 13.00 in 14.00 - 18.00).

Kraj izvedbe: Lovenjakov dvor, Polana 40, 9000 Murska Sobota.

Pogoji za prijavo:

Na izobraževanje se lahko prijavijo posamezniki, ki imajo najmanj srednješolsko izobrazbo in znanje vsaj enega tujega jezika za stopnjo končane srednješolske izobrazbe. Stalno bivališče na območju Pomurja ni pogoj za prijavo k strokovnemu preizkusu znanja.

Vse interesente pozivamo, da se čim prej prijavite po e-pošti: info@pt-zveza.si.

TIC Moravske Toplice v imenu PTZ

Martjanci—Moravske Toplice—Ivanovci
SOBOTA, 9. 11. 2013

KRST MOŠTA, PREKMURSKA VINSKA KRALJICA in DOMAČA KULINARIKA!

START: ob 9.30 v Martjancih (pri igrišču),
ob 10.00 v M. Toplicah (Terme Vivat)

XIV. MARTINOV POHOD

Dolžina poti: okrog 12 km.

Prispevek: za odrasle 9 EUR, za otroke 6 EUR.

Prispevek vključuje: tople napitke in domače dobrote na poti, toplo malico, spominček.

Prevoz nazaj zagotovljen—termini:
ob 15.00, 16.00, 17.00.

BOGATE NAGRADNE
TERME VIVAT
ZREKANJE KUPONOV
ZA
MARTINOVE
DOBROTE!

ORGANIZATORJI:

SPONZORJI:

www.moravske-toplice.com | +386 (0)2 588 15 20 | info@moravske-toplice.com

NAGRADNA KRIŽANKA: GOSTILNA MARIČ SEBEBORCI

Pokrovitelj nagradne križanke je gostilna Marič Sebeborci, ki bo trem uspešnim reševalcem poklonila vrednostne bone.

Geslo križanke, ime in priimek ter naslov pošljite na dopisnici do torika, 24. novembra 2013 na naslov: Občina Moravske Toplice, Kranjčeva ulica 3, 9226 Moravske Toplice, s pripisom nagradna križanka.

								PRIPADNICA ANGLOAMERIŠKE PROTETASTSKE VERE	KNJIŽNA POLICA	AMERIŠKA IGRALKA LOHMAN	MODNA KREATOR-KA SANDER	IVAN ČEBULJ	UTRJENO ZEMLJIŠČE OB VODI	NAJVEČJA KAČA NA SVETU	OSEBA, KI IMA RADA RED
								SLIKAR POKRAJIN							
								VINARSKI KRAJ PRI ORMOŽU							
								NORVEŠKI BIATLO-NEC GJELLAND				PLOD			
								KONJSKI TEK				REPORTER MIHELIC			
								TEKMA V HITROSTI				POMLA-DANSKI ŽAFRAN			
AVTOR: JANEZ DONŠA	GLOBOKA NEZAVEST	IZ NOB ZNAN KRAJ NA POHORJU	IZRAELSKA VALUTA, ŠEKEL	THOMAS MANN	POKOJNA AVSTRIJSKA SMUČARKA MAIER	TRDNI MLEČNI IZDELEK KOZJI GLAS		NEDA UKRADEN RDEČKASTA MORSKA RIBA	TOVARNA V CELJU	NIKA JUVAN					
KOSTUMO-GRAFKA								JUŽNO-AMERIŠKI SORODNIK NOJA							
OSNOVNO-SOLEC PO STAREM								ORIENTALSKA JED IGRALEC MR. BEANA (ROWAN)							
RDEČA POLJSKA CVETICA				ŠVEDSKI POHIŠTVENI KONCERN TESNOBA			NAŠA OP. PEVKA (IRENA) ITALIJAN. RTV			NAŠA TENIŠKA IGRALKA (TINA)	LOCEN (NAREČNO)	IVERNA PLOŠČA			
AVTOR ROMANA ARIANA (CLAUDE)					ERNST VETTORI		BIVŠI RADIJEC (ANDREJ) RAVNA SABLJA		SLONOVI SEKALCI						
BOLESTNA KRADLJIVKA									SREBRO						
MOKI PODOBNA BELA SNOV IZ KROMPIRJA										HODNIK V RUDNIKU KDOB DOBRO SKLEPA					
ŠINZO ABE			SUBOTICA			NAŠA NOVINARKA (LADA) ŠVINJA, ČUNKA		IZRASTKI IGLAVCEV							
SLOVENSKI ŠPORTNI FOTOGRAF (GREGOR)			KAJNOV BRAT				VLADO NOVAK			VRVAR					
DROBNO CELIČNO ZRNCE							PEVEC COCKER								
							DIRKAČ VERSTAP-PEN NICOLE KIDMAN			HODNIK NA ALPSKI HIŠI GJORGE IVANOV					
KIS					STROKOV-NJAKINJA ZA PSE										
STISNJENO BLAGO ZA TRANSPORT					IZPRAŠE-VALEC NA ULICI, ANKETAR							EGIL - ime biatlonca Gjellanda NUNKA - belocvetni žafran KRANJČIČ - slovenski fotograf RIBOSOM - drobno celično zrno			

PRAVILNA REŠITEV GESLA NAGRADNE KRIŽANKE 117. ŠTEVILKE LIPNICE: JESENSKI GOBAN

PRAKTIČNE NAGRADE IZŽREBANCEM PRISPEVA TIC Moravske Toplice, Kranjčeva ulica 3, 9226 Moravske Toplice:

1. DRAGO TAKAČ, TEŠANOVCI 69, 9226 MORAVSKE TOPLICE, 2. MARIJA FLISAR, VUČJA GOMILA 34, 9226 MORAVSKE TOPLICE,
3. SKALIČ BOŠTJAN, LEVSTIKOVA 2, 9226 MORAVSKE TOPLICE

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

NOVEMBER 2013

Pripravljaja: TIC Moravske Toplice, www.moravske-toplice.com

Naziv prireditve	Opis prireditve	Kraj izvajanja	Datum	Organizator	Informacije
XIV. MARTINOV POHOD	Pohodna športno-turistična martinova dogodivščina, namenjena počastitvi vina in predstavitvi domačih lokalnih ponudnikov. Poteka delno po vinorodnih gričih. Zaključna lokacija pohoda je v Ivanovcih, kjer letos obeležujejo 100-letnico smrti dr. Franca Ivanocyja.	Martjanci (igrišče, pri utici TD Martin), Moravske Toplice (Terme Vivat)	9. 11. 2013, start ob 9.30 (Martjanci), start ob 10.00 (Moravske Toplice)	TIC Moravske Toplice, Občinska športna zveza Moravske Toplice, Turistično društvo Martin Martjanci	www.moravske-toplice.com 02 538 15 20
MARTINOVANJE DRUŠTVA UPKOJENCEV OBČINE MORAVSKE TOPLICE	Na martinovanju bo poskrbljeno za večerjo in glasbo. Cena znaša 8,00 evrov na osebo. Prijave do 2. novembra pri g. Rajku Janjiču.	Andrejci, Gostilna Pri kapelici	9. 11. 2013	Društvo upokojencev občine Moravske Toplice	Rajko Janjič, 031 838 164
MARTINOVANJE V TERMAH 3000	Krst mladega vina in zabavno glasbena prireditev.	Moravske Toplice, Restavracija Termal	9. 11. 2013	Naravni park Terme 3000	Terme 3000 andrej.regorsek@terme3000.si
MARTINOVANJE V PROSENJAKOVCIH	Tudi tokrat vabljeni na martinovanje.	Prosenjakovci, novi gasilski dan	16. 11. 2013, 18.00	KDT Ady Endre Prosenjakovci, vinogradniška sekcija	Ladislav Vöröš, 051 358 675
RAZSTAVA ADVENTNIH ARANŽMAJEV	Razstava adventnih in drugih prazničnih aranžmajev – izdelki z ustvarjalnih rokodelskih delavnic v organizaciji TD Martin.	Martjanci, dvorana vaškega doma	23. 11. 2013, 10.00-20.00	TD Martin Martjanci, informacije pri Jasmini Papič	jasmina.papic@gmail.com ali na spletni strani: http://www.tdmartin-martjanci.lrf-pomurje.si/o-nas/
DAN ODPRTIH VRAT - BOŽIČNI DODRODELNI BAZAR	Že 17. bodo odprli vrata vsem. Na dobrodelnem bazarju bodo s prodajo adventnih venčkov in dekoracij zbirali denar za šolski sklad.	Fokovci, OŠ	29. 11. 2013,	Osnovna šola Fokovci	Suzana Deutsch 02 544 90 20 ali 041 798 722, ravnateljica. osmsfo@guest.arnes.si ; www.os-fokovci.si
ADVENTNA TRŽNICA	Tržnica s prazničnimi izdelki lokalnih ponudnikov.	Moravske Toplice	30.11. in 1. 12. 2013	TIC Moravske Toplice	02 538 15 20 www.moravske-toplice.com

JESENSKI UTRINKI

